

Časopis pro pěstování matematiky

Karel Rychlík

Cauchyho rukopis v archivu Československé akademie věd

Časopis pro pěstování matematiky, Vol. 82 (1957), No. 2, 227--228

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/117242>

Terms of use:

© Institute of Mathematics AS CR, 1957

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

R Ů Z N Ě

CAUCHYHO RUKOPIS V ARCHIVU ČESKOSLOVENSKÉ
AKADEMIE VĚD

KAREL RYCHLÍK, Praha.

(Došlo dne 4. ledna 1957.)

DT:517.9
001.81

*Napsáno u příležitosti
stého výročí Cauchyovy smrti.*

Po červencové revoluci roku 1830 se francouzský král Karel X. vzdal trůnu a opustil Francii. Odjel nejprve do Anglie a pak přijal pozvání císaře Františka II., aby se se svým dvorem usadil v Praze. Karel X. přijel do Prahy v říjnu 1832 a bydlil na pražském hradě až na kratší pobyty v Buštěhradě a v Teplících do července 1836.

Jako vychovatel vnuka Karla X. dlal při jeho dvoře od srpna 1833 slavný francouzský matematik AUGUSTIN CAUCHY (narozen 11. 8. 1789, zemřel 23. 5. 1857), člen pařížské Akademie věd. Jeho předchůdcem jako vychovatel u dvora byl známý geolog JOACHIM BARRANDE.

Ve schůzi Královské české společnosti (dále Uč. spol.) dne 13. 10. 1833 byl Cauchy navržen za jejího přespólního člena (podle protokolu o této schůzi¹⁾ na návrh prof. KULIKA a kustoda ZIPPA, zároveň s C. F. GAUSSEM) a diplom přespólního člena byl mu zaslán na základě usnesení schůze Uč. spol. konané 5. 1. 1834. Cauchy předložil Uč. spol. pojednání „Mémoire sur l'integration des équations différentielles“, které však nebylo uveřejněno. Nevyžádal si patrně vrácení rukopisu; ten pak byl uložen do archivu Uč. spol. a odtud přešel do archivu ČSAV.²⁾

Ze zápisů bývalé Uč. spol. bylo mi možno o tomto Cauchyově pojednání zjistit toto: V přípisu ze dne 20. 4. 1836 podává prof. Kulik zprávu, že proslulý matematik a člen Uč. spol. A. Cauchy předložil Uč. spol. francouzské

¹⁾ Protokoly o schůzích bývalé Uč. spol. a jiné zápisy této společnosti jsou uloženy nyní v archivu ČSAV.

²⁾ Rukopis je osmerkového formátu (13,5 × 23) o 72 stranách v obálce z trochu silnějšího papíru a je brožován. Titul „Mémoire sur l'integration des équations différentielles. Par M. L. A. Cauchy, membre de plusieurs sociétés savantes“ je na první stránce obálky. Podpis „Augustin Cauchy“ je na straně 72 pojednání zároveň s datem „Prague 1835“. Rukopis je dobře čitelný a je psán vlastní rukou Cauchyovou.

pojednání s přáním, aby bylo vytištěno v kvartovém formátu, podobně jako to již bylo provedeno s pojednáním „Sur la dispersion de la lumière”. Prof. Kulik ujišťuje, že pojednání má velkou cenu; bude-li však možno je vytisknout v kvartovém formátu, o tom musí rozhodnout Uč. spol. v příštím zasedání. Ve zcela stručném vyjádření (na témže listu papíru z 21. 4. 1836) se B. BOLZANO připojuje k tomuto názoru. V protokolu o schůzi Uč. spol. z 1. 5. 1836 je (jako první bod pořadu) zapsán návrh prof. Kulika, aby Cauchyův spis byl vydán nákladem Uč. spol. v kvartovém formátu. Bylo však usneseno, aby byl vytištěn v příštím aktovém svazku jen v osmerkovém formátu, bude-li s tím autor srozuměn. Přípisem ze dne 28. 5. 1836 vrací prof. Kulik Cauchyův rukopis tajemníku Kalinovi se žádostí, aby u censurního úřadu opatřil imprimatur. Žádost tajemníka Kaliny o imprimatur (ze dne 30. 5. 1836) je napsána na první stránce obálky rukopisu, kde je i záznam, že žádost došla (Prás. 30. 5. 1836, No 454). Imprimatur je na poslední (72.) stránce rukopisu (2. 6. 1836, podepsán Willmann). V protokolu o schůzi Uč. spol. z 5. 6. 1836 je zapsáno, že při čtení protokolu z minulé schůze jako dodatek k prvnímu bodu pořadu bylo usneseno, aby Cauchyovo pojednání se vytisklo až v dalším aktovém svazku, jednak že pro právě chystaný svazek je již dost příspěvků, jednak že ani prof. Kulik ani nikdo jiný by nyní nemohl obstarat korektury a Cauchy sám není přítomen. Zatím v červenci 1836 opustil Cauchy s dvorem Karla X. vůbec Prahu. O jeho pojednání se pak již nemluví.

Cauchyho „Mémoire ...“ vyšel tiskem v „Exercices d'Analyse et de Physique mathématique“ (sv. I, Paříž 1840, str. 327—384). V připojené poznámce pod čarou¹) na straně 327 se tvrdí, že pojednání bylo již litografováno roku 1835 a na začátku připojeného postscripta (na straně 384) se ještě dodává, že bylo litografováno v Praze. „Exercices ...“ byla znovu otištěna v sebraných spisech (Oeuvres complètes d'Augustin Cauchy, 2. ser., sv. 11, Paříž 1913). „Mémoire ... s dodatky je na straně 399—465, připojená poznámka pod čarou¹) je na straně 399 a postscriptum na straně 464—465. Litografii Cauchyova pojednání jsem však v pražských knihovnách (universitní, technické, musejní, strahovské, v knihovně Průmyslové jednoty) nenašel.